

melkveehouderij

- » De hoge melkprijs leidde tot een forse inkomensstijging in 2010
- » Voor 2011 verwacht ABN AMRO een bovengemiddelde melkprijs .
- » Groei wordt na 2015 vooral bepaald door milieudoelen

Branchebeschrijving

De melkveehouderij valt onder de grondgebonden veehouderij en is de grootste grondgebruiker binnen de agrarische sector. In 2010 waren er in Nederland 19.790 bedrijven met melkkoeien. Hiervan bedroeg het aantal gespecialiseerde melkveebedrijven 17.500 met gezamenlijk

1,4 miljoen melkkoeien. De melk wordt geleverd aan de zuivelindustrie, die deze verder verwerkt tot zuivelproducten zoals boter en kaas. Van oudsher spelen in de zuivelindustrie coöperaties een grote rol.

Trends en ontwikkelingen

Het aantal melkveebedrijven is sinds 2000 voortdurend gedaald. De aanleiding is vaak het ontbreken van bedrijfsopvolging. De afgelopen jaren is het tempo van de daling wel gezakt door specifieke omstandigheden als hoge reserves en een stagnerende onroerendgoedmarkt. Terwijl het aantal melkveebedrijven afneemt, neemt het aandeel van de grotere bedrijven toe, waardoor het gemiddelde aantal melkkoeien en hectares per bedrijf stijgt. De melkveehouder heeft geen invloed op de prijzen van melk en krachtvoer. Deze worden steeds meer bepaald door mondiale ontwikkelingen in vraag en aanbod van zuivelproducten en agrarische grondstoffen. Hierdoor krijgt de ondernemer in toenemende mate met grillige marktomstandigheden en inkomensvolatili-

teit te maken. De kritieke kostprijs van de Nederlandse melkveehouderij ligt onder het gemiddelde van de belangrijkste Europese zuivellanden. Bij deze prijs hoeft het eigen vermogen niet te worden aangesproken. De verschillen in kritieke kostprijs tussen de individuele bedrijven zijn echter groot. Door het aantrekken van de zuivelmarkt nam de melkprijs in 2010 fors toe. In combinatie met een groei van de melkproductie, leidde dit ten opzichte van 2009 tot een flinke stijging van de opbrengsten. Omdat de kosten, zoals die van voer, minder snel stegen, steeg het inkomen van de melkveehouder van EUR -4.000 in 2009 naar EUR 36.000 in 2010. Hierdoor kon het eigen vermogen worden aangevuld.

Onze visie

Op de korte termijn neemt wereldwijd de economie en de vraag naar zuivelproducten toe. Ook stijgt de wereldproductie van melk, hoewel deze onder het historische groeitempo blijft. Dit vormt een goede uitgangspositie voor de ontwikkeling van de melkprijs. De prijzen van agrarische grondstoffen en daarmee van veevoer, zullen in het tweede halfjaar van 2011 dalen, maar op een historisch hoog niveau blijven. De opwaartse druk op het prijsniveau houdt aan vanwege fundamentele factoren als een groeiende vraag. Per saldo verwacht ABN AMRO een toename van het inkomen uit bedrijf in 2011. Op de middellange termijn wordt de Europese marktbescherming en prijssteun verder afgebouwd. Zo moeten in 2015 de melkquota geheel zijn afgeschaft.

Hierdoor wordt de branche veel meer overgeleverd aan mondiale marktbevingen met blijvende melkprijs- en inkomensvolatilititeit als gevolg. ABN AMRO is van mening dat na afschaffing van de melkquotering de markt, de maatschappelijke acceptatie en vooral milieudoelen de nieuwe grenzen van groei zullen bepalen. Fosfaatreductie en mestverwerking vormen daarbij de grootste uitdaging. Om ondernemers te helpen een strategie te ontwikkelen, bracht ABN AMRO het rapport 'Vrije zuivelmarkt, bedreiging of kans' uit (www.abnamro.nl/agrarisch). Hierin wordt ingegaan op de afschaffing van de quotering en de gevolgen daarvan voor groei, inkomen en strategie van de melkveehouder.

Kerngegevens

Aantal bedrijven met melkkoeien: **19.790**

Aantal gespecialiseerde melkveebedrijven: **17.500**

Gemiddeld aantal koeien per melkveebedrijf: **79**

Gemiddelde melkproductie per koe: **8.170 kg**

Gemiddeld inkomen uit bedrijf: **EUR 36.000**

Opbrengsten-kostenverhouding: **85%**

Websites

www.lto.nl

www.prodzuivel.nl

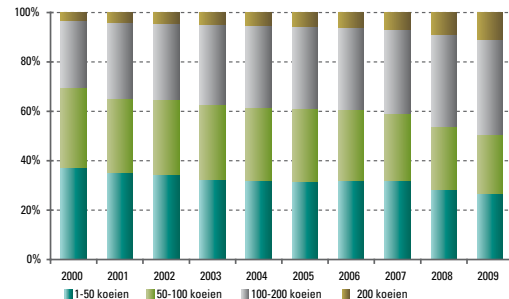
www.lei.wur.nl

www.cbs.nl

Bedrijven met melk- en fokvee naar grootte

Bron: CBS

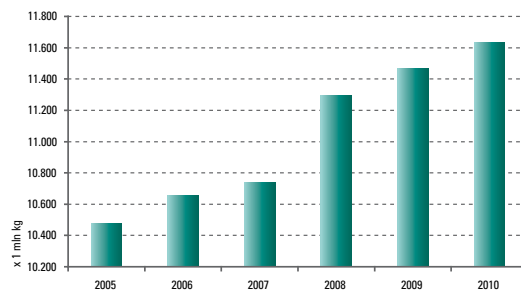
- ▶ Het proces van schaalvergroting gaat onverminderd door.
- ▶ Het belang van het aantal bedrijven met 100 of meer koeien is toegenomen van 36% in 2001 tot 54% in 2010.

Melkaanvoer

Bron: CBS

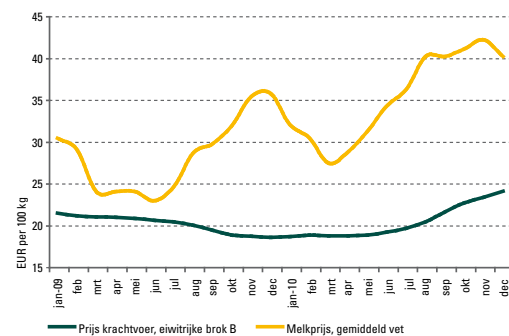
- ▶ Melkveehouders in Nederland leveren circa 96% van de melk aan de zuivelfabrieken. In 2010 is de aangeleverde hoeveelheid verder toegenomen.
- ▶ De hoeveelheid melk die binnen de EU wordt geproduceerd, is momenteel via melkquota's aan grenzen gebonden. De meeste EU-landen benutten het toegewezen melkquotum niet volledig. In 2010 werd in Nederland meer melk geproduceerd dan het toegewezen landenquotum.

Prijzontwikkeling van melk en krachtvoer

Bron: LEI

- ▶ De melkprijs liet in 2010 een forse sprong zien. Gemiddeld genomen nam de melkprijs toe van 28 euro in 2009 tot 35 euro in 2010. De groei werd veroorzaakt door een toename van de export van zuivelproducten tegen hogere prijzen.
- ▶ Gunstig voor de melkveehouderij is dat de voerprijs in 2010 veel minder snel is gestegen dan de melkprijs.

Inkomen uit bedrijf, opbrengsten-kostenverhouding

Bron: LEI

- ▶ De branche is uiteindelijk met verve hersteld van de recessie. Vooral door de hogere melkproductie en -prijs, nam het inkomen uit bedrijf in 2010 met EUR 40.000 toe tot EUR 36.000.
- ▶ Na aftrek van alle betalingsverplichtingen, zowel privé als bedrijfsmatig, kon het eigen vermogen weer worden aangevuld.

